

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Професійна підтримка життя та розвиток кар'єри»
професійний обов'язковий освітній компонент
за освітньо-професійною програмою «Робота з персоналом»
підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 053 «Психологія»
мова навчання – українська

Рекомендовано кафедрою психології
діяльності в особливих умовах на
2023-2024 навчальний рік.
Протокол від «08» 08.2023 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Професійна підтримка життя та розвиток кар'єри»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Даний курс передбачає оволодіння системою знань і компетенцій для здійснення практичної і дослідницької діяльності щодо професійної підтримки життя розвитку професійної кар'єри персоналу організацій, критичного осмислення та аналізу концептуальних моделей, наукових доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальних постулатів та теорій професійної кар'єри персоналу, психологічного аналізу професійної кар'єри персоналу, методами вивчення кар'єрних спрямувань працівників в організації, особливостями організаційних заходів пов'язаних з моніторингом, прогнозуванням, плануванням, психологічним супроводом кар'єри персоналу в сучасних організаціях, сприяє постановці та розв'язанню наукових і прикладних завдань пов'язаних з розвитком кар'єри фахівців під час професійної діяльності та взаємодії.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Кучеренко Сергій Михайлович, доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах соціально-психологічного факультету, кандидат психологічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 434. Робочий номер телефону – 707-34-74.
E-mail	smksmk5858@gmail.com
Наукові інтереси	- науковий аналіз поведінки особистості, груп, організацій; - психологічні особливості організації роботи персоналу в повсякденних, особливих та екстремальних умовах; - психологічний аналіз професійної діяльності.
Професійні здібності	- професійні знання і значний досвід роботи з організації професійної діяльності персоналу, груп, організацій; - навички психологічного аналізу професійної діяльності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	1.Кучеренко С.М., Кучеренко Н.С. Організаційні аспекти психологічного забезпечення успішності службово - бойової діяльності майбутніх офіцерів технічного профілю. <i>Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки». Вип.1, Т2. 2018. С. 159-165</i> 2.Кучеренко С.М, Назаров О.А., Кучеренко Н.С.

	<p>Формування психологічної готовності фахівців технічного профілю як фактора ефективної організації професійної діяльності <i>Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки». Вип.3, Т1. 2018. С. 196-201</i></p> <p>3.Кучеренко С.М., Мохонько Д. С.Психологічні особливості організації професійної діяльності спеціалістів ризиконебезпечних професій. <i>«Теорія і практика сучасної психології». Збірник наукових праць №4. 2018.С. 218-222</i></p> <p>4.Кучеренко С.М., Назаров О.О., Коваль С.М. Теоретико-практичні аспекти організації психологічної підготовки майбутнього офіцера технічного профіля до діяльності в особливих умовах. <i>«Габітус» науковий журнал з соціології та психології Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій. Вип.18. Т.1 2020. С.86-90.</i></p> <p>5.Кучеренко С.М., Черкашин С.Д., Перелигіна Л.А. Застосування технік нейролінгвістичного програмування для підвищення життєстійкості та вольових якостей курсантів. <i>«Честь і закон» науковий журнал Національної академії Національної гвардії України №1(76). 2021. С.125-133.</i></p>
--	--

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 14.00 до 15.00 в кабінеті № 434. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: формування системи наукових понять і базових уявлень щодо психологічних закономірностей здійснення професійної кар'єри персоналом організацій та збереження професійного здоров'я фахівців.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	обов'язкова професійна	обов'язкова професійна

Рік підготовки	1-й курс	1-й курс
Семестр	2-й	2-й
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	6	6
- кількість модулів	1	1
- загальна кількість годин	180	180
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	20	8
- практичні заняття (годин)	-	-
- семінарські заняття (годин)	40	2
- лабораторні заняття (годин)	-	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-	-
- інші види занять (годин)	-	-
- самостійна робота (годин)	120	80
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-	-
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	іспит	іспит

Передумови для вивчення дисципліни

Для успішного навчання необхідне опанування навчальними дисциплінами: організаційна психологія та основи організації праці, психотерапія залежностей, психологія травмуючих ситуацій.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійних програм «Робота з персоналом» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПР
Розробляти і впроваджувати технології управління розвитком персоналу	ПР 13
Розробляти та застосовувати комплекс психологічних заходів, спрямованих на подолання особистісно-професійних криз персоналу організацій.	ПР 14
Розробляти та застосовувати комплекс організаційно – психологічних заходів, спрямованих на управління розвитком персоналу.	ПР 15
Застосовувати ефективні засоби та методи надання психологічної допомоги персоналу організацій та підрозділів сектору оборони та безпеки України.	ПР 16
Прогнозувати зміни в професійній діяльності фахівців як результату розробки або корекції системи мотивації праці персоналу.	ПР 17

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та спеціальні)	ЗК, СК
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ЗК 1.
Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ЗК 4
Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.	СК 7.
Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.	СК 10.
Здатність здійснювати практичну і дослідницьку діяльність щодо ефективного вирішення організаційно-психологічних завдань персоналом організацій.	СК 11.
Здатність здійснювати психологічне вивчення, оцінку, корекцію та профілактику особистісно-професійних криз персоналу організацій та підрозділів сектору оборони та безпеки України.	СК 13.

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

Модуль 1.

Тема 1.1 Сучасні підходи вивчення професійної кар'єри.

Тема 1.2. Чинники професійної кар'єри персоналу організацій.

Тема 1.3. Розвиток кар'єри персоналу організацій

Тема 1.4 Робота з кадровим резервом керівників служби цивільного захисту.

Тема 1.5. Професійний розвиток керівників служби цивільного захисту.

Тема 1.6. Кар'єрні кризи та кар'єрні бар'єри персоналу організацій.

Тема 1.7. Професійна придатність та стан здоров'я фахівців.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма навчання					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота	
1- й семестр						
Модуль 1						
Тема 1.1.	28	4	6		18	
Тема 1.2.	32	4	6		22	
Тема 1.3.	26	4	6		16	
Тема 1.4.	26	2	6		16	

Тема 1.5	26	2	6		18	
Тема 1.6	24	2	6		16	
Тема 1.7.	20	2	4		14	модульна контрольна робота
Разом за модулем 1	180	20	40		120	
Разом	180	20	40		120	

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Основні підходи вивчення професійної кар'єри персоналу організацій	6
2.	Класифікація чинників кар'єри працівників підприємств	6
3	Планування та прогнозування кар'єри персоналу організацій.	6
4	Формування кадрового резерву служби цивільного захисту	6
5	Особливості розвитку керівників служби цивільного захисту	6
6	Особливості кар'єрних криз персоналу	6
7	Визначення придатності фахівців до професійної діяльності	4
	Разом	40

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)
90–100	A
80–89	B
65–79	C
55–64	D

50–54	E
35–49	FX
0–34	F

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, практичних ситуацій, контрольної роботи тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	10	-	-
	семінарські заняття	20	3	60
	модульний контроль*	-	10	10
Разом за модуль 1				70
Разом за поточний контроль				70
II. Підсумковий контроль (екзамен)*				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

* За виконання творчих робіт з навчальної дисципліни (участь в університетських олімпіадах з дисципліни, підготовка наукових статей, участь у конкурсах робіт і олімпіадах, виконання завдань із удосконалення дидактичних матеріалів з дисципліни тощо) здобувачу вищої освіти можуть нараховуватися додаткові, заохочувальні бали. Сума заохочувальних балів немає перевищувати 20.

Навчальні дисципліни і види робіт у семестрі, з яких передбачений підсумковий контроль, оцінюються за 100-бальною шкалою. 100 балів –максимально можлива сума підсумкової оцінки (з урахуванням додаткових заохочувальних балів). (Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України, п.7)

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті:

3 бали – за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміння

аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

2 бали – за знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні(несуттєві) неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

1 бал – за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач;

0 балів – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка повідомлення, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Модульний контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульних контрольних робіт:

10 балів – за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

9 балів – за ґрунтовні знання навчального матеріалу,; аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач;

8 балів – за знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні(несуттєві) неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

6-7 балів – за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач;

4-5 бали – за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності викладання, за слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач;

2-3 бали - за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

0-1бал – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і

здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

У відповіді на поставленні питання здобувачі вищої освіти повинні відобразити володіння навчальним матеріалом, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, проявляючи особисту позицію щодо них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Підсумковий контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені:

28 – 30 бали - за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; надання аргументованих прикладів розв'язання практичних задач;

25 – 27 бали – за ґрунтовні знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання; надання аргументованих прикладів розв'язання практичних задач;

18 - 24 балів – за знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні(несуттєві) неточності; надання аргументованих прикладів розв'язання практичних задач;

12 - 17 балів – за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, за слабку аргументацію наданих прикладів розв'язання практичних задач;

7 - 11 балів – за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності викладання, за слабку аргументацію наданих прикладів розв'язання практичних задач;

3- 6 бали – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння аргументувати надані приклади розв'язання практичних задач;

0-2 бали – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, незнання основних фундаментальних положень, невміння надавати аргументовані приклади розв'язання практичних задач.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі іспиту.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Здобувач вищої освіти зобов'язаний сумлінно дотримуватися розкладу занять з навчальної дисципліни, не допускати пропуски та запізнення на заняття (без поважних причин), користуватися мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття тільки з дозволу науково-педагогічного

- працівника.
2. Здобувач вищої освіти зобов'язаний здійснювати якісну підготовку до семінарських та практичних занять, приймати активну участь в обговоренні навчальних питань, дотримуватись термінів до яких має бути виконано певне завдання.
  3. Дотримання політики НУЦЗ України щодо академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел у завданнях.
  4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.
  5. Викладач буде вдячний, якщо здобувач надасть відгук щодо якості навчання та висловіть свої пропозиції з покращення змісту курсу та форм роботи.

Рекомендовані джерела інформації

1. Освітньо-професійна програма «Робота з персоналом» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Харків.: НУЦЗУ, 2023. 37 с.
2. Альбощій О.В., Болотських М.В., Кулешов М.М. та інш. Основи управління в органах та підрозділах МНС України / за ред. В.П.Садкового. Харків, 2009. 370с.
3. Баклицький І. О. Психологія праці : підручник. Київ, 2008. 655 с.
4. Даньшева С.О., Журавльов Ю. В., Череднік Д. Л. Освіта для кар'єри: на шляху до формування професійно мобільного фахівця. Варшава, 2015. 44 с.
5. Єськов О. Л., Савельєва В. С. Управління діловою кар'єрою : навч. посібник. Краматорськ, 2007. 167 с.
6. Ключ П.П., Палюх В.Г., Росоха В.О. Тактична і психологічна підготовка особового складу пожежної охорони: підручник. Харків, 2002. 288с.
7. Кулешов М.М., Попов В.М., Садковий В.П. Керівник служби цивільного захисту: практичний посібник. Харків, 2010. 90с.
8. Лозовецька В. Професійна кар'єра особистості в сучасних умовах: монографія. Київ, 2015. 279с.
9. Побудова кар'єри: навч. метод. посібник / О. В. Мельник, О. Л. Морін, Л. А. Гуцан, І. І. Ткачук та ін.; за ред. О. В. Мельника.

- Кіровоград, 2014. 172 с.
10. Професія. Кар'єра. Успіх: метод. посібник / Лях Т. Л., Малієнко Ю. М., Тимошенко Н. Є. та ін.; за заг. ред. Цюман Т. П. Київ, 2013. 184 с.
  11. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти: навч. посібник / за наук. ред. С. Максименка, Л. Карамушки, Т. Зайчикової. Київ, 2006. 368 с.
  12. Формування готовності учнів ПТНЗ до вибору й реалізації професійної кар'єри : посібник / Д. О. Закатнов, В. Ф. Орлов, М. І. Вовковінський та ін.; за ред. Д. О. Закатнова. Київ.: ІПТО НАПН України, 2015. 188 с.

Інформаційні ресурси

1. Журнал «Організаційна психологія. Економічна психологія». Режим доступу: <http://orgpsy-journal.in.ua/>
2. Українська асоціація організаційних психологів та психологів праці. Режим доступу: <https://www.facebook.com/UAOPPP.Ukraine/>
3. <http://psychology-naes-ua.institute>
4. <http://www.nbu.gov.ua>

Розробник:

доцент кафедри

психології діяльності в особливих умовах

кандидат психологічних наук, доцент

Сергій КУЧЕРЕНКО